

Eduskunnan talousvaliokunnalle

TaV@eduskunta.fi

Asia: KAA 7/2025 vp

KIRJALLINEN LAUSUNTO: KRÄÄSÄTALOUS KURIIN – SUOMALAISYRITYSTEN JA KULUTTAJIEN OIKEUKSIEN PUOLESTA

Kuluttajaliitto ry (jälj. Kuluttajaliitto) kiittää mahdollisuudesta antaa eduskunnan talousvaliokunnalle kirjallinen lausunto otsikkoasiasta. Kuluttajaliitto esittää kohteliaimmin seuraavat huomiot:

Euroopan ulkopuoliset ja monesti Kiinassa sijaitsevat verkkokauppa-alustat tai verkkokaupat ovat kasvattaneet nopeasti suosiotaan edullisten hintojen ja laajojen valikoimien ansiosta. Kuluttajaliiton teettämän kuluttajakyselyn (Aula Research 2025, N=1021) vastaajista 31 prosenttia ilmoitti tilanneensa Temusta tuotteita viimeisen vuoden aikana. AliExpressistä oli tilannut 9 prosenttia ja Sheinistä 4 prosenttia. Pienituloiset olivat muita ahkerampia ostajia erityisesti Temusta. Selvästi keskiarvoa enemmän Temusta ja Sheinistä tilasivat yksinhuoltajataloudet. He ilmoittivat myös muita harvemmin, etteivät ole lainkaan tilanneet tuotteita EU:n ulkopuolelta. Tuotteita viime vuoden aikana tilanneista erottui myös yli 65-vuotiaiden ikäryhmä, joka oli ollut muita ikäryhmiä useammin Temu-ostoksilla (36 prosenttia).

Monessa kodissa taloustilanne on tällä hetkellä erittäin tiukka. Noin neljännes kuluttajista on jämähtänyt jo vuosia jatkuneeseen taloudelliseen ahdinkoon (Aula Research 2025, N=1149). Päätös EU:n ulkopuolisesta verkkokaupasta tilaamisesta voi olla pakon sanelema ratkaisu. Halpatuonti ei ole kuluttajan kannalta ongelmallista, jos tuotteet ovat turvallisia ja laadukkaita. Halpa hinta voi kuitenkin kätkeä taakseen huomattavia turvallisuus- ja vastuukysymyksiä, joista eurooppalaiseen kuluttajansuojaan tottuneet kuluttajat eivät aina ole tietoisia. Sen sijaan kertakäyttötuotteiden virta EU:n ulkopuolelta on sekä turvallisuus- että ympäristöongelma. EU:n ulkopuolisista verkkokaupoista tilatuissa tuotteissa esiintyy toistuvasti vakavia puutteita esimerkiksi sähköturvallisuudessa, lasten tuotteissa, kemikaalipitoisuuksissa ja lelujen materiaaleissa.

Mediassa uutisoitiin kesällä 2025, että kiinalaisesta verkkokauppa-alusta Temusta ostettu pölynimuri aiheutti tulipalon ensimmäisen latauksen aikana. Imurin ostajalla ei ollut kotivakuutusta. [1] EU:n ja Yhdysvaltojen kuluttajajärjestöjen yhteistyöverkosto Transatlantic Consumer Dialogue (TACD) julkaisi toukokuussa 2025 laajan raportin, jonka mukaan kiinalaisilta verkkokauppa-alustoilta kuten Temusta ja Sheinistä tilatuista tuotteista löytyi usein testeissä haitallisia määriä muun muassa syöpää ja hedelmättömyyttä aiheuttavia myrkyllisiä ja kiellettyjä kemikaaleja (esim. ftalaatit ja kadmium). [2] Esimerkiksi lelujen osalta Toy Industries of Europe on havainnut, että 80 prosenttia verkkomarkkinapaikkojen kautta ostetuista leluista ei täytä EU-turvallisuusvaatimuksia ja voi vaarantaa lasten terveyden. [3]

Kuluttajaliitto pitää tärkeänä, että viranomaiset pyrkisivät lisäämään kuluttajien tietoisuutta halpatuontiin liittyvistä riskeistä.

Kiinalaiset verkkokauppa-alustat ovat saaneet kritiikkiä puutteellisen tuoteturvallisuuden lisäksi

tuotteiden heikosta laadusta. Esimerkiksi Kierrätyskeskus on ilmoittanut, ettei se ota näistä syistä vastaan Sheinin vaatteita tai laita niitä myyntiin. Kierrätyskeskusten tavoite on säästää luonnonvaroja ja pitää tavara mahdollisimman pitkään kierrossa. Kierrätyskeskuksen mukaan kyseisten tuotteiden laatu on sen verran huono, ettei niiden kierrossa pitäminen ole perusteltua. [4] Halpatuotanto ja huono laatu estävät siten tehokkaan kierrätyksen ja lisäävät jätteen määrää. Kertakäyttöiset ja heikkolaatuiset tuotteet eivät sovellu jakamistalouteen.

EU:n digipalveluasetus (DSA, Digital Services Act) on tuonut verkkokauppa-alustojen sääntelyyn joitakin parannuksia. Verkkokauppa-alustojen on muun muassa tunnistettava myyjät, varmistettava, että kuluttajalle kerrotaan selkeästi tuotteen alkuperästä ja myyjästä sekä reagoitava nopeasti alustalla myytäviin vaarallisiin tai laittomiin tuotteisiin. Suurille alustoille on asetettu velvoite myös arvioida ja hallita järjestelmällisesti tuoteturvallisuuteen liittyviä riskejä. Silti säädös jättää keskeisen ongelman ratkaisematta: alustat eivät vastaa tuotteista kuten maahantuoja vastaisi EU:n ulkopuolelta tuomistaan tavaroista, vaikka alustat käytännössä mahdollistavat tuotteiden myynnin ja maahantuonnin. Tämä epäsuhta käytännössä heikentää kuluttajansuojaa ja jättää vastuun hajanaisille, usein vaikeasti tavoitettaville myyjille.

Kuluttajaliitto ja pohjoismaiset kuluttajajärjestöt esittävät, että suurten kansainvälisten verkkokauppana toimivien alustojen vastuuta kolmansista maista välittämistään tuotteista tulee EU-lainsäädännöllä tuntuvasti lisätä vastaamaan suomalaisten ja EU:n sisämarkkinoilla toimivien maahantuojien vastuuta. [5]

Suomen on toimittava aktiivisesti EU:ssa ja kannatettava ratkaisua, jossa isojen globaalien alustojen tulee viime kädessä vastata muun muassa välittämiensä tuotteiden EU:n kuluttajansuojalainsäädännön ja tuoteturvallisuuslainsäädännön mukaisista vaatimuksista, mikäli tuotteiden myyjä ei sitä tee.

Kuluttajaliitto kuitenkin lisää, etteivät nämä velvoitteet saa hankaloittaa kiertotaloutta edistävien käytettyjen tavaroiden markkinapaikkojen toimintaa.

Lopuksi Kuluttajaliitto toteaa, että Tanska perusti joulukuussa 2024 monialaisen työryhmän (task force), jonka tavoitteena on torjua vaarallisten ja laittomien tuotteiden myyntiä suurilla verkkoalustoilla. Työryhmää johtaa Tanskan turvallisuusvirasto, ja mukana ovat muun muassa Tanskan kilpailu- ja kuluttajavirasto, tulliviranomaiset, useat ministeriöt, elinkeinoelämän järjestöt ja kuluttajia edustava järjestö. [6]

Kuluttajaliitto katsoo, että Tanskan task force -malli voisi toimia esimerkkinä kansallisille toimille Suomessa. Työ- ja elinkeinoministeriön asettaman, toimikaudeltaan lyhytkestoisen halpatuontiin liittyvien ongelmien ratkaisuja pohtivan työryhmän lisäksi tulisi koota pidempikestoinen monialainen yhteistyöelin ratkomaan halpatuonnin haasteita.

Helsingissä 17.2.2026

Kuluttajaliitto ry

Viivi Kuosa, juristi, OTM

Lähteet:

- [1] <https://www.hs.fi/suomi/art-2000011382449.html>
- [2] <https://tacd.org/wp-content/uploads/TACD-Report-2025.6.16.pdf>
- [3] <https://www.toyindustries.eu/80-of-toys-bought-from-third-party-traders-on-online-marketplaces-fail-eu-safety-standards-and-could-be-a-danger-to-children/>
- [4] <https://kierratyskeskus.fi/blogi/ultrapikamuoti-ei-ole-eettisesti-kestava-vaihtoehto/>
- [5] <https://www.kuluttajaliitto.fi/2026/02/16/joint-statement-of-nordic-consumer-organizations-online-marketplaces-entail-an-unacceptable-risk-to-european-consumers-this-must-be-fixed/>
- [6] <https://www.em.dk/aktuelt/nyheder/2024/dec/ny-taskforce-sikrer-faelles-front-mod-ulovlige-produkter-paa-onlineplatforme>